

ИЗЛОЖБА И ФИЛМ О ХОЛОКАУСТУ У ЈУГОСЛАВИЈИ ПРЕДСТАВЉЕНИ
У КИЦ-у „БУДО ТОМОВИЋ”

Културно-информативни центар „Будо Томовић” у сарадњи са Јеврејском заједницом Црне Горе организовао је неколико програма протеклих дана. Познати јеврејски хор „Браћа Барух” прије неки дан је одушевио Подгоричане, а прексиноћ је приказан документарни филм „Адреса логор” о страдању Јевреја током Другог свјетског рата у Београду. Прексиноћ је отворена и изложба „Нестали у Холокаусту - Земун свака слика прича причу”. Поставка се може погледати у холу КИЦ-а до 1. новембра.

Поставка се састоји од неколико десетина фотографија на којима је забиљежен живот Јевреја из Земуна прије Другог свјетског рата. По њемачкој, односно окупацији НДХ, сви они су страдали током рата у Старој Градишци (жене и дјеца) и Јасеновцу (мушкарци). Ништа боље нису пролазили ни они који су се налазили у Београду, како се присутни могли видјети у документарцу „Адреса логор”. Само, тада је адреса био неки од нацистичких логора ван Србије или Старо сајмиште у Београду.

Отварајући изложбу о жртвама холокауста аутор изложбе, **Ненад Фогел**, председник Јеврејске општине Земун, подсјетио је присутне на чињеницу да је током Другог свјетског рата убијено шест милиона Јевреја. Идеја је потекла из Њемачке, а у томе су им, подсјећа Фогел, увелико и здушно помагали домаћи колаборационисти. Фогел се осврнуо на лик и дјело Милана Недића.

Недића ускоро очекује рехабилитација, значи једна награда за оно што је урадио за вријеме рата. А, минимум што је урадио јесте да је послао у смрт више од десет хиљада Јевреја из Београда и Србије. Бавио сам се Земун, јер су мој отац и моја породица из Земуна. Но, ова изложба само треба да вас упути на једну болнију страну садашњице. Данас, имамо ситуацију да национални савјети Мађара и Њемаца у Србији покушавају да подигну заједничке споменике и са Јеврејима, Србима и свима који су страдали, не правећи разлику између тога ко је кога убио. Ми правимо велику разлику. На крају овог пројекта, који ће обићи још 20-ак градова широм бивше Југославије, организоваћемо округли сто на ту тему.

Свака слика прича причу

■ Национални савјети Мађара и Њемаца у Србији покушавају да подигну заједничке споменике са Јеврејима, Србима и свима који су страдали у Другом свјетском рату, не правећи разлику између тога ко је кога убио. Ми правимо велику разлику – поручио је **Ненад Фогел**

Отварање изложбе

Надам се да ће наши пријатељи из националних савјета, као и угледни интелектуалци, учествовати у том округлом столу. Један такав споменик већ је подигнут у Суботици. Очекује нас сигурно још таквих захтјева, па преостаје да видимо и како ће држава реаговати на то – рекао је Фогел.

Изложбу прати и изузетно исцрпан ка-

талог који доноси текст Фогела и недавно преминуле историчарке **Оливере Милосављевић** на српском, мађарском, њемачком и енглеском.

Пројекат „Нестали у Холокаусту - Земун свака слика прича причу” подржали су Фондација за отворено друштво Србија, Град Београд, ЈДЦ Њујорк и инж. **Јосеф Жамбоки** из Израела. Ж.Ј.

Рехабилитација недопустива

На отварању изложбе говорила је и **Јелена Ђуровић**, потпредседница Јеврејске заједнице Црне Горе. Но, она је детаљније говорила пред пројекцију филма „Адреса логор”. Ријеч је о документарцу који траје готово два сата, а који је настао на основу материјала документарне телевизијске серије продуцентске куће Анем, а који је емитован на ТВ Б92. У филму се приказују свједочења преживјелих из четири београдска логора. Филм је саставни дио изложбе „Нестали у Холокаусту”.

Филм акцентује постојање логора у Београду у којима су убијани Јевреји, комунисти, Роми и сви други који су били непријатељи нацистичког режима и њихових помагача у Београду, квислинга, односно владе Милана Недића и тадашњег квислиншког градоначелника Шерифа Драгог Јовановића, те Јована Јоце Николића који је управљао тадашњом квислиншком полицијом. То су три особе које су биле задужене за прикупљање Јевреја и Јевреја комуниста, њиховог предавања Њемцима, а који су се њима послуже бавили њима на начин на који су се бавили, односно који су их убијали

ровићева.

По њој најјача слика филма јесте прича, односно политичка тема, да ће се рехабилитовати Милан Недић.

То је најпотреснија прича, јер су сви ти људи били у логору зато што су Милан Недић, Шериф Јовановић и Јован Николић били колаборационисти. То је оно што замагљује неке наше мале, приватне трагедије, као чињеницу да је мој дједа ујак, погинуо у душегупки, да је 26 чланова породице Јаша Алфандари погинуло у тој душегупки и у логору на Сајмишту. Питање је ко их је ту довео. Довели су их колаборационисти и сарадници окупатора, и то је оно што највише потреса – каже Ђуровићева. „Тај анти антифашизам удара на све нас, а који тренутно влада и покушава да докаже да је неко већа или мања жртва нацистичког злочина, а ми не желимо то да допустимо”, наглашава Ђуровићева.

Питање је да ли се може осуђивати холокауст данас а водити државна политика против антифашизма, и одвајати жртве – рекла је Ђуровићева, додајући да то питање постоји у Србији и Хрватској, али не и Црној Гори.